C/2026/901

11.2.2026.

KOMUNIKACIJA KOMISIJE

Smjernice Komisije o provedbi funkcije za podnošenje izjave za pružatelje medijskih usluga u skladu s člankom 18. stavkom 1. Uredbe (EU) 2024/1083 (Europski akt o slobodi medija)

(C/2026/901)

1. **UVOD**

1. U članku 18. Europskog akta o slobodi medija (Uredba (EU) 2024/1083 ([1]), dalje u tekstu „EMFA”) predviđaju se zaštitne mjere za pružatelje medijskih usluga. One se odnose na moderiranje sadržaja pružatelja medijskih usluga koje provode pružatelji vrlo velikih internetskih platformi (dalje u tekstu „pružatelji VLOP-ova”) ([2]) ako se takvo moderiranje temelji na relevantnim uvjetima poslovanja pružatelja VLOP-ova. Kako bi iskoristili te zaštitne mjere, pružatelji medijskih usluga moraju podnijeti izjavu da ispunjavaju elemente navedene u članku 18. stavku 1. prvom podstavku točkama od (a) do (g) EMFA-e. Kako bi se olakšao taj postupak, u skladu s člankom 18. stavkom 1. EMFA-e, pružatelji VLOP-ova dužni su uspostaviti funkciju koja pružateljima medijskih usluga omogućuje podnošenje te izjave.

2. U skladu s člankom 18. stavkom 9. EMFA-e Komisija izdaje smjernice za olakšavanje djelotvorne provedbe funkcije iz članka 18. stavka 1. U uvodnoj izjavi 53. EMFA-e navodi se i da bi te smjernice trebale doprinijeti minimiziranju rizika od moguće zlouporabe te funkcije, posebno od strane pružatelja medijskih usluga koji sustavno sudjeluju u dezinformiranju, manipulaciji informacijama i uplitanju u njih, uključujući one koje kontroliraju određene treće zemlje, uzimajući u obzir kriterije koje Europski odbor za medijske usluge treba izraditi u pogledu pružatelja medijskih usluga izvan Unije. Pojašnjava se da smjernice mogu obuhvaćati aranžmane povezane s uključivanjem priznatih organizacija civilnog društva u pregled izjava, među ostalim organizacija za provjeru činjenica, kao i aranžmane povezane sa savjetovanjem s nacionalnim regulatornim vlastima ili tijelima ili koregulatornim ili samoregulatornim tijelima. Primjerice, takvim bi uključivanjem te organizacije mogle obavještavati pružatelje VLOP-ova o svim mogućim pitanjima usklađenosti pružatelja medijskih usluga s relevantnim elementima izjave.

3. Cilj je smjernica olakšati primjenu pravila utvrđivanjem ključnih značajki dizajna i radnih značajki koje bi funkcija za podnošenje izjave trebala imati. Te bi značajke trebale pomoći pružateljima medijskih usluga da lakše pronađu, koriste i pristupe funkciji za podnošenje izjave, a pružateljima VLOP-ova zajamčiti fleksibilnost koja im je potrebna da prilagode značajke funkcije posebnim obilježjima svojih usluga i poslovnih modela.

4. Komisija je u pripremi ovih smjernica provela ciljano savjetovanje s relevantnim dionicima, uključujući predstavnike pružatelja VLOP-ova, pružatelje medijskih usluga, organizacije civilnog društva i organizacije za provjeru činjenica, kao i s regulatornim vlastima.

5. Ove smjernice odražavaju Komisijino shvaćanje članka 18. EMFA-e. Samo Sud Europske unije može konačno i mjerodavno tumačiti pravo EU-a.

([1]) Uredba (EU) 2024/1083 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. travnja 2024. o uspostavi zajedničkog okvira za medijske usluge na unutarnjem tržištu i izmjeni Direktive 2010/13/EU (Europski akt o slobodi medija) (SL L, 2024/1083, 17.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

([2]) Internetske platforme koje prosječno imaju najmanje 45 milijuna aktivnih korisnika u EU-u na mjesečnoj razini, kako ih je odredila Komisija u skladu s člankom 33. stavkom 4. Uredbe (EU) 2022/2065 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. listopada 2022. o jedinstvenom tržištu digitalnih usluga i izmjeni Direktive 2000/31/EZ (Akt o digitalnim uslugama) (SL L 277, 27.10.2022., str. 1.).

6. U odjeljku 2. ovih smjernica utvrđuje se njihovo područje primjene i svrha. U odjeljku 3. utvrđuju se minimalne opće značajke koje bi funkcija za podnošenje izjave trebala imati prema mišljenju Komisije. U odjeljku 4. daju se smjernice o elementima koje treba navesti u izjavi u skladu s člankom 18. stavkom 1. prvim podstavkom točkama od (a) do (g) EMFA-e, koje bi mogle pomoći i pružateljima medijskih usluga i pružateljima VLOP-ova u postupku podnošenja izjave. U odjeljku 5. Komisija detaljno opisuje ostale aspekte povezane s obradom izjava. U odjeljku 6. utvrđuju se aranžmani za savjetovanje pružatelja VLOP-ova s regulatornim vlastima ili tijelima ili koregulatornim ili samoregulatornim mehanizmima u slučaju „opravdane sumnje" u usklađenost pružatelja medijskih usluga s člankom 18. stavkom 1. prvim podstavkom točkom (d) EMFA-e. U odjeljku 7. utvrđuju se smjernice Komisije o općim aranžmanima za uključivanje organizacija civilnog društva u pregled izjava, među ostalim organizacija za provjeru činjenica.

2. **PODRUČJE PRIMJENE SMJERNICA**

7. U skladu s člankom 18. stavkom 1. EMFA-e pružatelji VLOP-ova dužni su omogućiti funkciju za podnošenje izjave pružateljima medijskih usluga koji su primatelji njihovih usluga. U uvodnoj izjavi 53. EMFA-e dodatno se pojašnjava da su pružatelji VLOP-ova koji trebaju uspostaviti funkciju za podnošenje izjave oni koji pružaju pristup medijskom sadržaju.

8. Kako bi se pojasnili adresati i područje primjene obveza iz članka 18. stavka 1., Komisija smatra da bi trebalo uzeti u obzir sve elemente definicije „medijske usluge" iz EMFA-e. U skladu s člankom 2. točkom 1. EMFA-e, medijska usluga znači usluga čija je glavna svrha ili svrha njezina odvojivog dijela pružanje programa ili informativnih publikacija, pod uredničkom odgovornošću pružatelja medijske usluge, široj javnosti bilo kojim sredstvom radi informiranja, zabave ili obrazovanja. Članak 2. točku 1. EMFA-e trebalo bi tumačiti i u vezi s definicijom „pružatelja medijske usluge" iz članka 2. točke 2., u kojoj se navodi da bi se takav pružatelj trebao tumačiti kao „fizička ili pravna osoba čija je profesionalna djelatnost usmjerena na pružanje medijske usluge […]". U uvodnoj izjavi 9. EMFA-e dodatno se ističe da je profesionalna priroda djelatnosti odlučujući čimbenik koji treba uzeti u obzir pri utvrđivanju pravnih ili fizičkih osoba koje pružaju medijsku uslugu. U uvodnoj izjavi 9. EMFA-e utvrđuje se i da pružatelji medijskih usluga mogu djelovati na unutarnjem tržištu u raznim oblicima te se navodi da bi definiciju pružatelja medijske usluge trebalo tumačiti na način da obuhvaća širok spektar profesionalnih medijskih aktera, uključujući slobodne suradnike.

9. Kako je objašnjeno u uvodnoj izjavi 50. EMFA-e, cilj je članka 18. EMFA-e očuvati slobodu i pluralizam medija u digitalnom okruženju smanjenjem utjecaja odluka o moderiranju sadržaja na uredničku integritet pružatelja medijskih usluga i na protok pouzdanih informacija pripremljenih u skladu s uredničkim i profesionalnim standardima. Člankom 18. EMFA-e nastoji se zaštititi profesionalne novinarske djelatnosti pružatelja medijskih usluga koji imaju uredničku odgovornost za svoje programe ili informativne publikacije, posebno one koje se odnose na pitanja od javnog interesa, društvena pitanja ili kulturne pojave koje u konačnici doprinose javnom diskursu i demokratskoj raspravi ([3]).

10. Stoga, u skladu s uvodnom izjavom 53. EMFA-e, zahtjev za uspostavu funkcije na temelju članka 18. stavka 1. EMFA-e trebao bi obuhvaćati pružatelje VLOP-ova koji pružaju pristup medijskom sadržaju, konkretno one pružatelje koji pohranjuju i javnosti šire informacije koje uključuju programe ili informativne publikacije koje proizvode pružatelji medijskih usluga u skladu s uredničkim i profesionalnim standardima, u mjeri u kojoj za cilj te odredbe nije razmjerno ili važno obuhvatiti druge pružatelje VLOP-ova poput internetskih tržišta ili platformi koje pružaju sadržaj za odrasle.

([3]) Ovim se smjernicama ne bi trebala dovoditi u pitanje pravila koja se primjenjuju na sadržaj koji pružaju pružatelji medijskih usluga, a koji se može smatrati oglašavanjem, uključujući političko oglašavanje, ili komercijalnom komunikacijom kako je definirano u drugim zakonodavnim aktima EU-a, kao što su Akt o digitalnim uslugama, Direktiva 2010/13/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 10. ožujka 2010. o koordinaciji određenih odredaba utvrđenih zakonima i drugim propisima u državama članicama o pružanju audiovizualnih medijskih usluga (Direktiva o audiovizualnim medijskim uslugama), kako je izmijenjena Direktivom (EU) 2018/1808 (SL L 095, 15.4.2010., str. 1.), i Uredba (EU) 2024/900 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. ožujka 2024. o transparentnosti i ciljanju u političkom oglašavanju (SL L, 2024/900, 20.3.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/900/oj).

3. **OPĆE ZNAČAJKE FUNKCIJE ZA PODNOŠENJE IZJAVE**

11. U ovom se odjeljku utvrđuju smjernice za provedbu funkcije za podnošenje izjave. Cilj je pobrinuti se da pružatelji VLOP-ova što dosljednije i učinkovitije provedu tu funkciju, ne dovodeći u pitanje različite poslovne modele i posebna obilježja svakog pružatelja.

12. Funkcija koju su pružatelji VLOP-ova dužni uspostaviti na temelju članka 18. stavka 1. EMFA-e ključan je preduvjet da bi pružatelji medijskih usluga mogli iskoristiti zaštitne mjere protiv neopravdanih odluka o moderiranju sadržaja koji se smatra neusklađenim s uvjetima poslovanja VLOP-ova.

13. Funkcija bi trebala biti sastavni dio infrastrukture pružatelja VLOP-ova. Trebala bi biti istaknuta kao posebna funkcija na njihovu sučelju kako bi je pružatelji medijskih usluga mogli lako pronaći i pristupiti joj, npr. preko svojih računa na platformi.

14. Funkcija bi trebala biti osmišljena kao standardizirani upitnik, koji bi trebao biti dostupan na svim službenim jezicima svake države članice u kojoj pružatelji VLOP-ova nude svoje usluge. Upitnik bi se trebao sastojati od unaprijed sastavljenog popisa potvrdnih okvira, koji pružatelji medijskih usluga mogu ispuniti kako bi podnijeli izjavu o ispunjavanju posebnih elemenata iz članka 18. stavka 1. prvog podstavka točaka od (a) do (e) EMFA-e. Upitnik bi pružateljima usluga trebao omogućiti da navedu podatke iz članka 18. stavka 1. prvog podstavka točaka (f) i (g), npr. u polju za unos podataka ili odjeljku za priloge.

15. Pružatelji VLOP-ova trebali bi se pobrinuti da funkcija omogućuje pružateljima medijskih usluga da u obliku jedinstvenog podneska podnesu izjave za sve račune koje koriste na određenoj platformi. Time bi se postupak podnošenja izjave pojednostavnio za pružatelje medijskih usluga koji koriste više računa na određenoj platformi jer ne bi morali podnositi različite pojedinačne izjave za svaki račun koji koriste.

16. Kako bi se spriječilo podnošenje izjava koje su automatski ispunili botovi ili drugi automatizirani softver, pružatelji VLOP-ova trebali bi se pobrinuti da funkcija pružateljima medijskih usluga omogućuje da naznače datum i elektronički potpišu svoje izjave te da ih autentificiraju i provjere potpuno automatiziranim javnim Turingovim testom za razlikovanje računala od ljudi (CAPTCHA) ili sličnim protokolima za razlikovanje ljudskih korisnika i automatiziranog softvera.

17. Funkcija bi trebala imati i dodatnu mogućnost učitavanja svih informacija povezanih s ispunjavanjem elemenata navedenih u izjavi u skladu s člankom 18. stavkom 1. EMFA-e koje pružatelji medijskih usluga smatraju bitnima za potkrepljivanje svojih izjava. U tom bi slučaju pružatelji medijskih usluga trebali moći naznačiti mogu li se te dodatne popratne informacije objaviti. U svakom slučaju, pružatelji medijskih usluga trebali bi isključivo prema vlastitu nahođenju odlučivati o korištenju te dodatne mogućnosti za pružanje dodatnih popratnih informacija. Prema tome, nepostojanje dodatnih popratnih dokumenata ne bi smjelo značiti da je izjava nepotpuna niti predstavljati osnovu za odbijanje izjave.

18. Funkcija kojom upravljaju pružatelji VLOP-ova trebala bi omogućiti slanje automatizirane poruke kojom se dotičnom pružatelju medijskih usluga potvrđuje primitak izjave nakon njezina podnošenja. Ta bi poruka trebala sadržavati i podatke za kontakt pružatelja VLOP-a, uključujući adresu elektroničke pošte, koje pružatelj medijske usluge može upotrijebiti za izravnu i brzu komunikaciju, kako je propisano u članku 18. stavku 3. EMFA-e.

19. Pružatelji medijskih usluga trebali bi moći pratiti status svojih izjava i upravljati njime preko svojih računa na platformi, kao i ažurirati, izmijeniti ili povući svoje izjave u bilo kojem trenutku. Postupak ažuriranja ili izmjene već prihvaćene izjave ne bi trebao biti zahtjevniji od postupka podnošenja prvotne izjave niti iziskivati podnošenje nove izjave.

20. Pružatelji VLOP-ova trebali bi zaprimljene izjave staviti na raspolaganje javnosti u lako dostupnom i strojno čitljivom formatu. Isto vrijedi za sve dodatne popratne informacije iz točke 17., u skladu sa zahtjevom iz članka 18. stavka 2. EMFA-e.

21. Radi informiranja o funkciji za podnošenje izjave i olakšavanja njezine upotrebe, Komisija potiče pružatelje VLOP-ova da je aktivno promiču među primateljima svojih usluga. To mogu učiniti, primjerice, uključivanjem funkcije u svoje uvjete poslovanja, kao i pružanjem općenitog objašnjenja postupka podnošenja izjave nakon što provedu funkciju ili uspostavom posebne kontaktne točke u tu svrhu.

4. **POJEDINAČNI ELEMENTI IZJAVE**

22. U sljedećim pododjeljcima daju se smjernice o određenim aspektima povezanima s pojedinačnim elementima iz članka 18. stavka 1. prvog podstavka točaka od (a) do (g) koje bi pružatelj medijskih usluga trebao navesti u izjavi.

4.1. **Elementi povezani s člankom 18. stavkom 1. prvim podstavkom točkama (a), (b) i (f)**

23. U skladu s člankom 18. stavkom 1. prvim podstavkom točkama (a), (b) i (f) EMFA-e, ova funkcija omogućuje pružateljima medijskih usluga da izjave da su pružatelji medijskih usluga i da poštuju članak 6. stavak 1. EMFA-e, kao i da navedu svoj pravni naziv i podatke za kontakt, uključujući adresu elektroničke pošte, po mogućnosti namjenski sandučić elektroničke pošte, kako bi se omogućio stabilan komunikacijski kanal kojim pružatelj VLOP-a može brzo i izravno komunicirati s njima.

24. Radi lakše obrade izjava i identifikacije pružatelja medijskih usluga pružatelji VLOP-ova mogu pregledati javno dostupne baze podataka na razini EU-a ili nacionalne baze podataka kako bi dobili ažurirane i sveobuhvatne podatke o pružateljima medijskih usluga i njihovu vlasništvu. Te su baze podataka npr. Europski alat za praćenje vlasništva nad medijima ([4]) ili nacionalne baze podataka o vlasništvu nad medijima uspostavljene u skladu s člankom 6. stavkom 2. EMFA-e. Europski odbor za medijske usluge (dalje u tekstu „Odbor”) mogao bi olakšati kontakt između pružatelja VLOP-ova i odgovarajućih nacionalnih tijela zaduženih za nacionalne baze podataka.

25. Pružatelji VLOP-ova mogli bi pregledati i MAVISE ([5]), centraliziranu bazu podataka sa slobodnim pristupom koju vodi Europski audiovizualni opservatorij. MAVISE pruža informacije o zemlji koja je nadležna za pružatelje audiovizualnih medijskih usluga dostupnih u Europskom gospodarskom prostoru, u skladu s Direktivom o audiovizualnim medijskim uslugama.

26. U tom bi kontekstu, u okviru dodatne mogućnosti opisane u točki 17., pružatelji medijskih usluga mogli navesti izravnu poveznicu na baze podataka iz točaka 24. i 25., kao i na internetsku stranicu koja sadržava potrebne informacije u skladu s člankom 6. stavkom 1. EMFA-e.

4.2. **Elementi povezani s člankom 18. stavkom 1. prvim podstavkom točkom (c)**

27. U skladu s člankom 18. stavkom 1. prvim podstavkom točkom (c) EMFA-e, funkcija omogućuje pružateljima medijskih usluga da izjave da su uredički neovisni od država članica, političkih stranaka, trećih zemalja i subjekata koje kontroliraju ili financiraju treće zemlje.

([4]) EurOMo (Europski alat za praćenje vlasništva nad medijima).
([5]) Baza podataka MAVISE.

28. U okviru dodatne mogućnosti opisane u točki 17. pružatelji medijskih usluga mogli bi učitati relevantne informacije, kao što su interne mjere, politike ili postupci koje su uspostavili kako bi poštovali i poticali svoju uredničku neovisnost. Za te potrebe pružatelji medijskih usluga mogli bi se voditi Preporukom Komisije o internim zaštitnim mjerama za uredničku neovisnost i transparentnost vlasništva u medijskom sektoru, koja sadržava bogat i nekumulativan katalog dobrovoljnih mjera za zaštitu neovisnosti i integriteta uredničkih odluka ([6]).

29. Dodatna mogućnost opisana u točki 17. također bi mogla omogućiti pružateljima medijskih usluga da navedu da se na njih ne primjenjuju nikakve mjere ograničavanja koje Europska unija trenutačno propisuje zbog, među ostalim, nepostojanja uredničke neovisnosti ([7]).

4.3. **Elementi povezani s člankom 18. stavkom 1. prvim podstavkom točkama (d) i (g)**

30. U skladu s člankom 18. stavkom 1. prvim podstavkom točkom (d) EMFA-e funkcija omogućuje pružateljima medijskih usluga da izjave (i) da podliježu regulatornim zahtjevima za izvršavanje uredničke odgovornosti u jednoj ili više država članica i nadzoru nadležne nacionalne regulatorne vlasti ili tijela ili (ii) da poštuju koregulatorni ili samoregulatorni mehanizam kojim se uređuju urednički standardi, a koji je općepriznat i prihvaćen u relevantnom medijskom sektoru u jednoj ili više država članica.

31. Ti se elementi međusobno isključuju i nisu kumulativni. Prema tome, pružatelj medijskih usluga koji izjavi da podliježe regulatornim zahtjevima za izvršavanje uredničke odgovornosti i nadzoru nadležne nacionalne regulatorne vlasti ili tijela ne bi trebao izjaviti i da poštuje koregulatorni ili samoregulatorni mehanizam kojim se uređuju urednički standardi, a koji je općepriznat i prihvaćen u relevantnom medijskom sektoru u jednoj ili više država članica i obratno.

32. U okviru dodatne mogućnosti opisane u točki 17. pružatelji medijskih usluga mogli bi dostaviti dokaze kojima potkrepljuju svoju izjavu na temelju članka 18. stavka 1. prvog podstavka točke (d) ([8]). Pružatelje medijskih usluga potiče se i da učitaju popratne informacije o koregulatornom ili samoregulatornom mehanizmu kojim se uređuju urednički standardi, a koji poštuju ([9]).

33. Komisija potvrđuje da se stupanj razvoja koregulatornih ili samoregulatornih mehanizama može razlikovati među državama članicama. Komisija u tom pogledu smatra da bi Odbor, u okviru svoje opće zadaće promicanja dosljedne i djelotvorne primjene EMFA-e, mogao poticati i olakšavati razvoj učinkovitih, dosljednih i koordiniranih nacionalnih koregulatornih ili samoregulatornih inicijativa, među ostalim u kontekstu strukturiranog dijaloga u skladu s člankom 19. EMFA-e.

34. Za potrebe članka 18. EMFA-e koregulatorni ili samoregulatorni mehanizmi trebaju zajamčiti učinkovito uređivanje uredničkih standarda, potpuno neovisno o državnim, političkim i komercijalnim interesima, i transparentno obavljati svoje aktivnosti, pri čemu su često zaduženi i za nadzor usklađenosti s relevantnim etičkim i profesionalnim standardima.

35. Primjeri takvih koregulatornih ili samoregulatornih mehanizama uključuju nacionalna vijeća za medije i tisak, kao i strukovne komore ili udruženja koja nadziru novinarsku struku i uređuju uredničke standarde.

([6]) Preporuka Komisije (EU) 2022/1634 od 16. rujna 2022. o internim zaštitnim mjerama za uredničku neovisnost i transparentnost vlasništva u medijskom sektoru (SL L 245, 22.9.2022., str. 56.).

([7]) Ažurirani popis mjera ograničavanja koje Europska unija trenutačno propisuje dostupan je na sljedećoj internetskoj stranici: https://data.europa.eu/apps/eusanctionstracker/.

([8]) To mogu biti npr. potvrde ili relevantna dokumentacija vijeća za tisak, vijeća za medije ili etičkog vijeća osnovanog u jednoj od država članica ili poveznica na internetske stranice dotičnog vijeća.

([9]) To mogu biti npr. mjere koje su u okviru dotičnog mehanizma poduzete radi usklađenosti s njegovim standardima ili postupci za rješavanje pritužbi o neusklađenosti i daljnje mjere u vezi s njima.

36. U skladu s člankom 18. stavkom 1. prvim podstavkom točkom (g) EMFA-e, funkcija omogućuje pružateljima medijskih usluga da navedu podatke za kontakt, uključujući imena, adrese elektroničke pošte ili telefonske brojeve, odgovarajućih kontaktnih točaka relevantnih nacionalnih regulatornih vlasti ili tijela ili predstavnika koregulatornih ili samoregulatornih mehanizama iz članka 18. stavka 1. prvog podstavka točke (d) EMFA-e. U tom se pogledu Odbor potiče da pomogne pružateljima medijskih usluga i pružateljima VLOP-ova dostavljanjem ažuriranog popisa relevantnih nacionalnih regulatornih vlasti ili tijela i prikupljanjem informacija o relevantnim koregulatornim i samoregulatornim mehanizmima koji djeluju u državama članicama.

4.4. **Elementi povezani s uvjetom iz članka 18. stavka 1. prvog podstavka točke (e)**

37. Smjernice o načinu primjene članka 18. stavka 1. prvog podstavka točke (e) EMFA-e koje se nalaze u nastavku ne dovode u pitanje članak 50. Akta o umjetnoj inteligenciji (Uredba (EU) 2024/1689), kao ni bilo kakve smjernice ili kodekse prakse izdane na temelju članka 50. stavka 7. i članka 96. stavka 1. prvog podstavka točke (d) te uredbe ([10]).

38. U skladu s člankom 18. stavkom 1. prvim podstavkom točkom (e) EMFA-e funkcija omogućuje pružateljima medijskih usluga da izjave da ne pružaju sadržaj koji su generirali sustavi umjetne inteligencije bez podvrgavanja tog sadržaja ljudskom pregledu ili uredničkoj kontroli.

39. U okviru dodatne mogućnosti opisane u točki 17. pružatelji medijskih usluga mogli bi podijeliti informacije o svojim praksama ljudskog pregleda ili uredničke kontrole sadržaja koji su generirali sustavi umjetne inteligencije.

40. To mogu biti npr. informacije o posebnim funkcijama ili ulogama osoba u organizaciji pružatelja medijskih usluga koje su zadužene za urednički pregled sadržaja koji su generirali sustavi umjetne inteligencije ili preuzimaju uredničku odgovornost za takav sadržaj.

41. U svakom slučaju, Komisija podsjeća da se zaštita koja je člankom 18. EMFA-e predviđena u pogledu moderiranja sadržaja koje provode pružatelji VLOP-ova, a koje dovodi do suspenzije njihovih usluga internetskog posredovanja u vezi sa sadržajem koji pruža pružatelj medijskih usluga, primjenjuje na sav sadržaj koji pružaju pružatelji medijskih usluga, uključujući sadržaj koji su generirali ili kojim manipuliraju sustavi umjetne inteligencije, pod uvjetom da pružatelji medijskih usluga takav sadržaj podvrgavaju ljudskom pregledu ili uredničkoj kontroli kako navode u svojim izjavama.

5. **OSTALI ASPEKTI POVEZANI S OBRADOM IZJAVA**

42. Kako bi se podnesene izjave obradile u razumnom roku i bez nepotrebne odgode, kako je propisano posljednjom rečenicom članka 18. stavka 3. EMFA-e, pružatelji VLOP-ova trebaju obrađivati izjave pojedinačno i kontinuirano redoslijedom kojim su zaprimljene. Konkretno, ne smiju podnošenje i obradu izjava ograničiti na određeno vremensko razdoblje.

43. Odluka o prihvaćanju, odbijanju ili poništenju izjave trebala bi se temeljiti isključivo na elementima navedenima u izjavi u skladu s člankom 18. stavkom 1. EMFA-e. Odluka o prihvaćanju, odbijanju ili poništenju izjave ne bi smjela ovisiti o tome je li sadržaj pružatelja medijskih usluga usklađen s uvjetima poslovanja pružatelja VLOP-a.

([10]) Uredba (EU) 2024/1689 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2024. o utvrđivanju usklađenih pravila o umjetnoj inteligenciji i o izmjeni uredaba (EZ) br. 300/2008, (EU) br. 167/2013, (EU) br. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 i (EU) 2019/2144 te direktiva 2014/90/EU, (EU) 2016/797 i (EU) 2020/1828 (Akt o umjetnoj inteligenciji,(SL L, 2024/1689, 12.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj).

44. Pružatelji VLOP-ova mogu poništiti prethodno prihvaćenu izjavu samo ako dotični pružatelj medijskih usluga više ne ispunjava jedan ili više elemenata navedenih u izjavi u skladu s člankom 18. stavkom 1. prvim podstavkom točkama od (a) do (e) EMFA-e.

45. Kako bi se lakše utvrdili eventualni problemi s usklađenošću izjava, nadležna nacionalna regulatorna vlast ili tijelo ili koregulatorni ili samoregulatorni mehanizam mogu obavijestiti pružatelje VLOP-ova da pružatelj medijskih usluga ne ispunjava jedan ili više elemenata navedenih u izjavi u skladu s člankom 18. stavkom 1. EMFA-e. Takve neusklađenosti mogu prijaviti i organizacije civilnog društva, uključujući organizacije za provjeru činjenica, poput onih iz točke 57., u skladu s uvodnom izjavom 53. EMFA-e.

46. Ako su organizacije civilnog društva, uključujući organizacije za provjeru činjenica, poput onih iz točke 57., prijavile da nije ispunjen jedan ili više elemenata navedenih u izjavi u skladu s člankom 18. stavkom 1. EMFA-e, pružatelji VLOP-ova trebali bi zatražiti potvrdu o tom pitanju od nadležne nacionalne regulatorne vlasti ili tijela ili relevantnog koregulatornog ili samoregulatornog mehanizma.

47. U tom kontekstu pružatelji VLOP-ova trebaju se pobrinuti za dostupnost ljudske kontaktne točke za potrebe razmjene informacija s pružateljima medijskih usluga, nadležnim nacionalnim regulatornim vlastima ili tijelima ili relevantnim koregulatornim ili samoregulatornim mehanizmima te organizacijama civilnog društva, uključujući organizacije za provjeru činjenica, poput onih iz točke 57.

48. Ako je izjava odbijena ili poništena, pružatelji VLOP-ova trebali bi bez nepotrebne odgode obavijestiti dotičnog pružatelja medijskih usluga o svojoj odluci. Prilikom obavješćivanja dotičnog pružatelja medijskih usluga pružatelji VLOP-ova trebali bi navesti razloge za odbijanje ili poništavanje izjave i uputiti ga na pravne lijekove dostupne pružateljima medijskih usluga na temelju članka 18. stavka 7. EMFA-e.

6. **SAVJETOVANJE S NACIONALNIM REGULATORNIM VLASTIMA ILI TIJELIMA ILI KOREGULATORNIM ILI SAMOREGULATORNIM MEHANIZMIMA U SLUČAJU OPRAVDANE SUMNJE**

49. U skladu s člankom 18. stavkom 1. posljednjim podstavkom EMFA-e, u slučaju opravdane sumnje u usklađenost pružatelja medijskih usluga s izjavom na temelju članka 18. stavka 1. prvog podstavka točke (d) EMFA-e, tj. s izjavom da podliježe regulatornim zahtjevima za izvršavanje uredničke odgovornosti u jednoj ili više država članica i nadzoru nadležne nacionalne regulatorne vlasti ili tijela, odnosno da poštuje koregulatorni ili samoregulatorni mehanizam kojim se uređuju urednički standardi, a koji je općepriznat i prihvaćen u relevantnom medijskom sektoru u jednoj ili više država članica, pružatelji VLOP-ova trebali bi zatražiti potvrdu o tom pitanju od relevantne nacionalne regulatorne vlasti ili tijela ili relevantnog koregulatornog ili samoregulatornog mehanizma.

50. U uvodnoj izjavi 53. EMFA-e objašnjava se da bi kontaktiranjem s nacionalnom regulatornom vlasti ili tijelom ili koregulatornim ili samoregulatornim mehanizmom pružatelj VLOP-a mogao potvrditi podliježe li pružatelj medijskih usluga regulatornim zahtjevima odnosno poštuje li koregulatorne ili samoregulatorne mehanizme. U toj se uvodnoj izjavi navodi da bi se, prema potrebi, pružatelji VLOP-ova mogli osloniti na dostupne informacije o poštovanju relevantnih zahtjeva i mehanizama, kao što su standardi koje je izradio medijski sektor ili drugi relevantni kodeksi ponašanja.

51. U tom bi kontekstu „opravdana sumnja” postojala ako pružatelji VLOP-ova na temelju informacija koje je pružatelj medijskih usluga dostavio u svojoj izjavi ne bi mogli utvrditi podliježe li taj pružatelj medijskih usluga regulatornim zahtjevima odnosno poštuje li koregulatorne ili samoregulatorne mehanizme. To bi bio slučaj, primjerice, kad informacije o članstvu u vijećima za tisak ne bi bile javno dostupne ili kad se pružatelj medijskih usluga ne bi mogao pronaći u javno dostupnim registrima nadležne nacionalne regulatorne vlasti ili tijela navedenima u izjavi.

52. U slučaju savjetovanja s nadležnom nacionalnom regulatornom vlasti ili tijelom u skladu s člankom 18. stavkom 1. posljednjim podstavkom EMFA-e, ta vlast ili tijelo trebali bi potvrditi podliježe li dotični pružatelj medijske usluge regulatornim zahtjevima za izvršavanje uredničke odgovornosti i njihovu nadzoru. Za to se nadležna nacionalna regulatorna vlast ili tijelo mogu osloniti na: (i) nacionalna pravila primjenjiva na pružatelja medijskih usluga, (ii) kriterije na temelju kojih se pružatelj medijske usluge nalazi u njihovoj nadležnosti i području regulatornih ovlasti, (iii) dostupne nacionalne registre ili popise na koje je uvršten pružatelj medijskih usluga i (iv) relevantne odredbe kojima se utvrđuju regulatorne ovlasti koje mogu izvršiti nad pružateljem medijskih usluga.

53. Za potrebe potvrde iz članka 18. stavka 1. posljednjeg podstavka EMFA-e, koregulatorni ili samoregulatorni mehanizam koji je općepriznat i prihvaćen u medijskom sektoru u jednoj ili više država članica mogao bi uzeti u obzir informacije o tome poštuje li pružatelj medijskih usluga relevantne uredničke standarde.

54. Te bi informacije mogle uključivati podatke o tome je li pružatelj medijskih usluga član mehanizma ili je njime obuhvaćen ili je dio kodeksa ponašanja ili drugih instrumenata kojima se utvrđuju primjenjivi urednički standardi.

55. Ako se pružatelj VLOP-a savjetuje s nadležnom nacionalnom regulatornom vlasti ili tijelom ili koregulatornim ili samoregulatornim mehanizmom i oni potvrde da pružatelj medijskih usluga podliježe regulatornim zahtjevima ili poštuje koregulatorne ili samoregulatorne mehanizme, izjavu treba odmah prihvatiti, pod uvjetom da su ispunjeni i svi ostali elementi iz članka 18. stavka 1. EMFA-e.

7. **UKLJUČIVANJE ORGANIZACIJA CIVILNOG DRUŠTVA I ORGANIZACIJA ZA PROVJERU ČINJENICA**

56. Organizacije civilnog društva i organizacije za provjeru činjenica mogu imati važnu ulogu u borbi protiv dezinformacija te inozemnog upletanja i manipuliranja informacijama. One mogu pomoći u procjeni i provjeri internetskog sadržaja te javnosti omogućiti pristup točnim, pouzdanim i vjerodostojnim informacijama.

57. U skladu s uvodnom izjavom 53. EMFA-e Komisija potiče pružatelje VLOP-ova da surađuju s organizacijama civilnog društva koje imaju relevantnu stručnost i znanje u području medija i poštuju metodološke i etičke standarde te standarde transparentnosti kako bi se rizik od moguće zlouporabe funkcije sveo na najmanju moguću mjeru. Takve organizacije mogu biti: (i) organizacije civilnog društva aktivne na razini EU-a ili na nacionalnoj razini u području slobode medija i pluralizma medija, (ii) organizacije za medijsku pismenost i (iii) organizacije za provjeru činjenica poput onih koje su dio Europskog opservatorija za digitalne medije (EDMO) ([11]) ili Europske mreže za standarde za provjeru činjenica (EFCSN) ([12]).

58. Pružatelji VLOP-ova trebali bi razmotriti uspostavu namjenskih kanala za savjetovanje i razmjenu informacija s relevantnim organizacijama poput onih iz prethodne točke. U tom bi pogledu pružatelji VLOP-ova mogli odrediti posebne i namjenske kontaktne točke kako bi takve organizacije mogle prijaviti sve probleme koje utvrde pri pregledu javno dostupnih izjava.

59. U tu bi svrhu pružatelji VLOP-ova trebali razmotriti uspostavu mehanizama povratnih informacija radi poduzimanja odgovarajućih daljnjih mjera u suradnji s relevantnim organizacijama poput onih iz točke 57. U okviru tih mehanizama organizacijama bi se trebala barem poslati potvrda o primitku njihove prijave te bi ih se trebalo obavijestiti o daljnjim mjerama.

([11]) EDMO | Europski opservatorij za digitalne medije.
([12]) EFCSN | Projekt Europske mreže za standarde za provjeru činjenica – projekt Europske mreže za standarde za provjeru činjenica.

60. Suradnja između pružatelja VLOP-ova i relevantnih organizacija poput onih iz točke 57. trebala bi biti transparentna. U tu bi svrhu pružatelji VLOP-ova mogli izraditi javno dostupan popis organizacija s kojima surađuju.

61. Komisija također potiče relevantne organizacije poput onih iz točke 57. da djeluju kao posrednici između pružatelja VLOP-ova i pojedinaca, članova akademske zajednice, istraživača i drugih dionika koji bi mogli utvrditi probleme s usklađenošću pružatelja medijskih usluga s elementima navedenima u izjavi u skladu s člankom 18. stavkom 1. EMFA-e koje bi trebalo dodatno razmotriti. U takvim bi slučajevima relevantne organizacije poput onih iz točke 57. trebale koristiti dostupne kanale za savjetovanje i razmjenu informacija predviđene u ovom odjeljku kako bi o tome obavijestile pružatelje VLOP-ova.

62. Komisija smatra da bi Odbor trebao pomoći u utvrđivanju najrelevantnijih organizacija koje bi mogle surađivati s pružateljima VLOP-ova. To bi mogao učiniti u kontekstu strukturiranog dijaloga između pružatelja VLOP-ova, predstavnika pružatelja medijskih usluga i predstavnika civilnog društva iz članka 19. stavka 1. EMFA-e.

8. **ZAKLJUČCI**

63. Komisija se u potpunosti zalaže za učinkovitu primjenu članka 18. EMFA-e. Cilj je ovih smjernica olakšati uvođenje funkcije za podnošenje izjave iz članka 18. stavka 1. EMFA-e u korist svih relevantnih dionika.

64. Komisija će pratiti provedbu ovih smjernica, među ostalim uzimajući u obzir sve povezane razvoje događaja i iskustva, kako se raspravljalo u okviru strukturiranih dijaloga iz članka 19. stavka 1. EMFA-e, te ih po potrebi revidirati.